

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto
in velja po pošti za celo leto
4 K, za pol leta 2 K. Posamezne
številke po 10 vin. Na naročbe
brez denarja se ne oziramo.
Uredništvo in upravnništvo je v
Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati
se računajo za celo stran 36 K,
za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani
18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$
strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri
večkratni objavi primeren po-
pust.

Vabilo

na

GLAVNI ZBOR

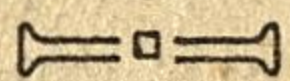
„Kmetске stranke za Notranjsko“,

ki bode

v nedeljo, dne 26. januarja 1908

ob 3. uri popoldne

v „Narodnem hotelu“ v Postojni.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika začasnega odbora.
2. Volitev predsednika glavnemu zboru.
3. Poročilo: »Organizacijski načrt kmetске stranke za Notranjsko.«
4. Volitev osrednjega (izvrševalnega) in nadzorovalnega odbora.
5. Določitev okrožij posameznim okrajnim odborom.
6. Določitev kandidatov za prihodnje deželno-zborske volitve.
7. Posamezni predlogi.

Somišljeniki! Vdeležite se zborovanja v najobilnejšem številu. Pristop ima vsak strankin član.

Odbor.

Na delo!

V nedeljo dne 26. t. m. se bode vršil v notranjski metropoli glavni zbor „kmetске stranke za Notranjsko“. Naše kmetско ljudstvo se je naveličalo tlačaniti raznim svojim izkoriščevalcem, ki so imeli zanj samo obljube in sladke besede, a niso zanj storili ničesar. Zato pa je notranjski kmet danes na robu propada. Uvidel je, da se ne more naslanjati na nobenega drugega, kakor na samega sebe in prijel je za zadnje orožje — ki se mu pravi samopomoč. Povsod po širni naši krajini so se dvignili možje navdušeni za blagor teptanega kmetiškega ljudstva in se strnili v krepko armado „kmetске stranke“, da se borijo za pravi napredek svojega stanu in se postavijo na lastne noge. Brez boja ni življenja. Tudi vi somišljeniki se ne strašite truda in zastavite vse svoje moči v to, da se razširi naša organizacija od hiše do hiše, od vasi do vasi, da bomo mogli enkrat reči; da smo v svoji hiši sami gospodarji. Pridite torej v nedeljo dne 26. t. m. vsi, ki Vam je le količkaj mogoče, v Postojno, da se v resnem razgovoru pogovorimo, kako nam je postopati v prihodnje, da dosežemo zaželjeni cilj, da se spoznamo med seboj, da si stisnemo krepko žuljave roke na boljšo bodočnost. Pričakujemo, da bodo vsi notranjski okraji zastopani v častnem številu. Na svidenje!

Važni pomisleki pred deželnozborskimi volitvami.

Uradno se je razglasilo, da bodo prihodnje deželnozborske volitve koncem meseca svečana.

Odločiti se nam je treba v tem kratkem času, komu naj poverimo zopet naše zastopstvo za prihodnjo dobo deželnega zbora.

Pomislekov nam ne bo treba imeti Bog ve kakšnih, ako se zavedamo notranjski kmetски volilci svoje samostojnosti. Ravnati se pač moramo po vzgledu

drugih stanov, kajti noben drugi stan, bodisi gosposki ali delavski si še dosedaj ni izbral svojega zastopnika iz kmetov. Poslanca si izberejo in volijo iz svojega stanu. Edino na tak način so jim zagotovljeni njih interesi.

Ako si hočemo mi kmeti zagotoviti svojo boljšo prihodnost in rešiti čast svojemu stanu, moramo javno pokazati samosvojo organizacijo. Da prilično ne nastane med nami kakšna zmešnjava, moramo v prvi vrsti gledati na to, od katere stranke je kandidat izbran. Edino od samostojne kmetske stranke kandidat je pravi. Vsak drugi kandidat, katerega nam priporoča ena ali druga stranka je sovražnik kmetov, če prav kmetske hlače nosi, a srce pa ima Judeževo. Od takega poslanca ne moremo nič pričakovati, ker nima nič samostojnosti in se mora obračati po vetru svojih komandantov. Samo ob sebi je umevno, da za nas ne more nič storiti.

Takega neznačajneža nam bode lahko spoznati, priporočali nam ga bodo javno po cerkvah kaplani in župniki. Ti še danes v takem resnem času vedno in vedno reklamo delajo za gospodstvo nad kmeti, ki si torej sami sebe postavljajo gospodarja in se ne zavedajo, da je kmetski stan prost, samostojen in jednako veljaven drugim stanovom.

Stranka ljudskih sleparjev je zadnje dni proglasila svojega kandidata Ivana Lavrenčiča iz Vrhpolja pri

Vipavi za sodni okraj Vipava - Idrija. Ne moremo očitati možu, da ni „kmet“, obžalovanja vredno pa je, da on kot tak sramoti svoj kmetski stan, ga z nogami tepta, ko hoče biti porok našim kmetskim sovražnikom za nadaljno gospodstvo nad kmetom.

Treba nam je bolj bližje pogledati tega človeka! Res, da je on pravi kmet in da bi lahko veliko storil za svoj kmetski stan, ako bi hotel delovati v samostojni organizaciji. Vprašanja vredno pa je, zakaj se je on kot tak vsedel na limanice voditeljem „ljudske“ stranke, v kateri je vse drugo, samo kmetskega nič.

Z mirno vestjo lahko odgovorimo, da je v Lavrenčiču že davno vgasnila prava vest, posebno če izvemo, kako je ravnal v lastni rodbini.

Pribiti moramo: kdor takega človeka voli za poslanca, sramoti svoj stan in sam ni nič boljši, kakor dotični človek, ki četrte božje zapovedi ne pozna.

Samostojen kmet iz idrijskega okraja.

Domače vesti.

Razširjenje kmetske organizacije. Doslej se je delovanje „kmetske stranke za Notranjsko“ omejevale kolikor toliko le na postojnsko okrajno glavarstvo. To se bode odslej premenilo. Na dan glavnega zbornice 26. t. m. v Postojni se bode razširil ta delokrog

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.

(Dalje.)

Mesto Jakin ima veliko zgodovine. S početka je bilo grška naselbina. Že v starem veku so ga podjarmili Rimljani. V celem srednjem in novem veku je bila usoda tega mesta dokaj žalostna. Nekaj časa so mu vladali nemški cesarji, zatem je bil priklopljen cerkveni državi. Potem so ga zasedli Francozi, Avstrijci; nekaj časa se je osvojil kot samostalna republika, in kmalu za tem ga je dobil papež zopet v svojo oblast, dokler ni bil poražen njegov vojskovodja Lamoncière, nakar so ga priklopili k celokupni Italiji. —

Ko sva opravila pri carinskem uradu, šla sva v mesto.

Nekatere znamenitosti imajo znake častitljive starosti. Trajanov slavolok je zgrajen iz belega marmorja leta 115. po Kr. Venerin tempelj je sedaj katedrala S. Ciriaco, ki ima poleg te znamenitosti še to, da hranijo v nji sarkofag Tita Gorgonija, pretorja Jakina.

Cerkve imajo krasna pročelja z umetniško izdelanimi portali.

Sicer nima Jakin bogvekaj na sebi. Zato sva še tisti dan zapustila to mesto in se z vlakom pripeljala do mesta Foligno.

Šla bi že lahko od Jakina peš, a tiste napornosti si nisva hotela naložiti, ker bi morala prekoračiti Apenine, ki so na tem kraju jako strmi. Opoldan sva bila že v vlaku in proti večeru v mestu Foligno.

Od tu se začne pešpot proti jugu. Kdor ni bil še v Italiji, temu je prvi utis gotovo nepozaben. — Kamor zre oko, vsepovsod oljke, figova drevesa, pinije, trta pri trti. Da, cela Italija tvori en sam vinograd. —

Čisto drugo lice kažejo gore. V čudovitem kontrastu se dvigajo strmo navzgor v raznolikih formacijah neštevilni vrhovi rimskih Apeninov, dokler ne izginejo tam daleč v sinji brezmejnosti. Vsemogoče oblike zazreš pred seboj. Tu se dviga kakor iz tal potegnjen pravilen stožec, tam se ti kaže hrib liki kupola, na levi zazreš tri enake vrhove v ravni črti, kakor bi jih zgradila večča roka slavnega arhitekta, a dalje tam zadaj se spenja prezirljivo strma gora z nebotičnim vrhom. Na njih robovih ginejo cerkve, gradovi, razvaline, ostanki žalostne srednjeveške dobe.

Nikjer gozdov, zelenih planot in pašnikov s svežo, sočnato travo. Stoletja in stoletja je pela ostrá sekira, dokler se ni zrušilo zadnje deblo. Žgoči žarki nam pomorijo komaj vzklilo zelenje, hudourniki so se zajedli v vaše hrbtove in izprali rodovitno prst po žlebovih navzdol v bujnoroščo, bogate doline.

Foligno. — Komaj sva se prikazala pred mestom, imela sva zopet opraviti s carinskimi uradniki.

„Cosa portate?“

po celi Notranjski. V osrednji (t. j. izvrševalni) odbor naj se volijo odborniki iz vseh notranjskih okrajev. Le tako bo mogoče odboru uspešno delovati in se informirati v vseh slučajih. Somišljeniki naj organizacijska pravila, ki jih je priobčil naš list, dobro pregledajo in naj stavijo pri glavnem zboru konkretne predloge.

Odbor.

Imenovanja. Naš notranjski rojak g. Emil Puppis iz Logatca je imenovan za c. kr. okr. gozdarskega komisarja.

Gospod dr. Fr. Pikel, odvetnik v Postojni, ki je pred novim letom tako opasno obolel, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico v Ljubljano, še vedno ni okreval. Nadomestuje ga vsak torek dopoldne v njegovi pisarni v Postojni odvetnik g. dr. V. Ravnihar iz Ljubljane.

Krajnim šolskim nadzornikom so imenovani: za Št. Peter g. Franc Sever, posestnik v Št. Petru, za Senožeče g. Možina, tamošnji župnik in za Koritnice g. Franc Sterle, posestnik in znani lovec iz Koritnic.

Konkurz je napovedal trgovec manufakturnega blaga g. Leopold Vukič v Postojni. Upravnik konkurzne mase je notar gosp. G. Demšar v Postojni.

Pogrebno društvo sv. Andreja v Postojni je imelo svoj občni zbor dne 12. t. m. Iz letnega računa posnemamo, da ima premoženja 1539 K 65 h. V pretečenem letu je bil prirastek 208 K 79 h. Za obstanek

društva petih let lep napredek. V odbor so izvoljeni sledeči posestniki: Kovač Ivan, predsednik, Bizjak Andrej namestnik, Križaj Matej tajnik, Kovač Andrej blagajnik, Vičič Anton, Jernejčič Ivan, Likan Ivan odborniki, Križaj Ivan in Sprohar Franc namestnika. Sklenilo se je plačevati namesto dosedanje odpravščine (pogrebščine) po 40 K odslej po 60 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je darovala vesela družba v gostilni g. Alojzija Brusa v Hotederšici 4 K. Hvala za dar! Slava hotederškim župljanom, ki posnemajo vzgled svojega bivšega, za našo družbo tako vnetega župnika † g. Iv. Sakserja!

„Notranjska posojilnica“ v Postojni je krepak in soliden denarni zavod, ki deluje jako vzorno in kulantno. Pri svojem poslovanju ne išče zavod dobička, če pa ga končni račun kaj izkaže, grede ti zneski večinoma v javne dobrodelne namene. Med kmetskim prebivalstvom vživa „Notranjska posojilnica“ velik ugled, ker so založbe absolutno varne in pri posojilih skuša vsem željam ugajati in nikogar izrabljati. Popraševanje po posojilih se je v današnjem času rastočega prometa tako pomnožilo, da je bilo treba obrestno mero za nekoliko zvišati, a tudi sedaj ni obrestna mera posojil tolika, kot pri drugih zavodih, obrestna mera hranilnih vlog pa je $4\frac{3}{4}\%$.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: g. Ivanka Jurca nabrala v hotelu „Ribnik“ 3·58 K, in

„Roba usata e niente altro.“

„Avanti.“

To se je ponavljalo v vsakem mestu, kamor sva prišla.

Foligno so imenovali Rimljani: Fulginium. Sedaj šteje preko 9000 duš. Ponajveč se pečajo s svilorejo, sadjerejo, z izdelovanjem mila, usnja in konfeture.

Promet je razmeroma jako živahen. Poleg več ko preveč cerkva ima gimnazijo, tehnično šolo in eno veliko gledališče.

Ta čas se je mudil v mestu slavni komponist Pietro Mascagni.

Foligno sva zapustila čez eno uro, in treba je bilo odkorakati.

Cesta je lepa, gladka in široka, kakor so sploh italijanske ceste.

Ta dan sva prehodila samo sedem kilometrov, ker se je jelo mračiti.

Če si kdo misli, da sva z bratom spala na kakih mehkih blazinah, se pošteno moti.

Napravila mi jo je majka narava, a odejo sem si sam prinesel. To pa rečem, da sem spal bolj sladko v oljkovih gozdih, pod trto, pinijami, v starem rimskem grobu, v kozjem hlevu kot nikdar poprej.

To je prvi dan potovanja, prvo ležišče v naročju matere zemlje.

Krenila sva v stran ceste, razgrnila odeje in nanje legla.

Nato sva večerjala. Odvezal sem steklenico, vsak je vzel iz nahrbtnika klobuk fig, grozdja, kruha in liter vina; najina navadna hrana.

Na ta način sva napravila jedilni list za petnajst dni in kamor si ga obrnil, ni bilo družega videti, kot klobuk fig, grozdja, kruha in liter vina.

Ko sem zavžil večerjo, položil sem nahrbtnik pod glavo, gledal zvezde in kadil pipo.

Večer je. Pred mano na strmem griču leži mestece Trevi. Luči mrgolijo nasproti. Mir vsepovsod. Zrak je poln težkega vonja od bujne flore. Jasno, azurno nebo je razprto nad mano. Nobenega oblačka, nobenega vetra, nič se ne gane. Težak duhomoren vzduh leži vse na okrog. Milijone zvezd trepetaj v nedoglednih daljah.

Sladko je sanjariti v takih trenukih. Nehoté sem se spomnil pesmi s tugujočo melodijo: Al' na tujem tudi zvezda me poznaš ...

Mesec je priplul, in njegova svetloba se je razlila po vsej dolini. Dolge sence dreves so ležale po prhki zemlji. Lepa si, krasna si stvarnica, ko te človek motri v brezskrbnosti ...

V tem premišljevanju sem zaspal.

Ob poluštirih zjutraj pa zopet na noge, okrepečana, pripravljena za dolg naporen pot.

Danes se bo napravilo preko petdeset kilometrov od Trevi do Terni.

sicer polovico za kazen zamude večerje in polovico v veseli družbi, br. Josip Rusjan nabral v veselem krogu pri Štefinu 2 K, br. Skalko Štefin nabral 3·80 K, gđč. Lojzika Salmičeva izročila iz nabiralnika 11 K. Nabiralcem in darovalcem srčna hvala! Živeli!

Vojaška vest. Čuje se, da namerava vojaška oblast porazdeliti 97. pešpolk, ki je nastanjen v Trstu po bataljonih po Krasu, in sicer pridejo v poštev Sežana, Razdrto, Postojna, kjer bi bilo tudi nadomestilno poveljstvo. Ako se ta govorica uresniči, je vsekako ta pridobitev vojaštva za Postojno vitalnega pomena. Od Postojne se v prvi vrsti zahteva zdrava, pitna voda in to imamo sedaj po zatrdilu strokovnjakov. Toraj tudi v tem oziru bi ne bilo nikakih zaprek in pomislekov. V soboto, dne 23. t. m. se vrši seja občinskega odbora postojnskega. Na dnevnem redu je več jako važnih točk.

Naročbe za knjige „Matiče Hrvatske“ za Postojno in okolico se prejemajo do konca januarja 1908. Letos izide 8 knjig, med njimi tudi „Slovenske novele in povesti.“ Članarina znaša 4 K, in jo je poslati na naslov Mate Čepernić, c. kr. geometer v Postojni.

Pogorel je 10. januarja t. l. hišniku Mat. Čeligoju na Topolcu hlev; v njem je bil prešič in nekaj kokoši.

Po nekaterih vaseh reške doline so začeli razni agenti svoje stroje, posebno slamoreznice ponujati in ljudje jih tudi kupujejo. Toda sedaj čez nekaj časa

pa — akoravno vedno vse plačujejo, kar so imeli na obroke — zahtevajo zopetno plačilo. To se je zgodilo že parkrat od nekega v Ljubljani, kateri grozi s tožbo vsakemu, ako mu ne plača; ljudje ne vedo kaj početi, se posvetujejo med seboj in tako pridejo „lepe“ stvari na dan, tako n. pr. je neka oseba, katera je tudi kupila tam slamoreznico, dobila opomin, naj plača; če tudi je že plačala; tista oseba gre nemudoma v Ljubljano in zahteva pojasnila glede opomina, a čez nekaj časa dobi odgovor, da je pomota, ter da je neka druga poslujoča oseba dobila denar, pa da ni gospodar vedel! Take reči se dogajajo večkrat v naši dolini; tako tudi ima neki posestnik tožbo z ravno istim gospodom kakor drugod, radi plačila. Te razmere nas silijo, da vprašamo slavno uredništvo „Notranjca“, ki je kmetski list; kje se dobijo najboljšim potom in postrežbo kmetijski stroji; kajti, kar kmetski listi priporočajo, je tudi priporočila vredno, to naj bode raznim gospodarjem v svet.

Umrla je gospa Urbančič v Trnovem po kratki mučni bolezni. Lahka ji zemljica!

V letu 1907 je bilo rojenih v Trnovski župniji 217, umrlo pa 113 ljudi. Smrt je imela slabo žetev, kar priča, da je ljudstvo zdravo.

Plesna veselica se vrši v nedeljo dne 26. jan. 1908 v prostorih hotela „Kramar“ Dol. Logatec. Začetek ob 3. uri popoldne do 10. ure zvečer. Pri veselici

Prvo polovico treba prehoditi v hladu. Takrat je bila noč, zrak ohlajen, zvezdnato jasno nebo nad mano. „Idimo.“

In začela se je pot brez konca in kraja. Nikjer človeka, nič življenja. Vse naokrog je potopljeno v sladko spanje.

Mehanično sva prestavljala noge kakor navit stroj, vsak je gledal pred se, kadil pipo, enakomerno vdarjal s palico na cesto.

Zvezde so izginile druga za drugo, jutranja zarja je naznanjala vzhod prihajajočega solnca. Preplašeni skovir, tiholeteči netopirji so se poskrili v dupla in razvaline, iskajoč teme, spanja. Noč je odhitela, zlato jutro je leglo na vinorodno dolino.

Novo življenje se je porajalo. Novo življenje?! — O ne! Isto si danes, kakor si bilo včeraj, samo za hip si se ustavilo, da pokažeš po kratkem odmoru lepo, sveže, okrepcano obličje. Da, vekov veke se prelivaš in pretvarjaš v vesoljstvu, ta globoki, nesrečni misterij večnega vsemirja ...

Med tem premišljevanjem je postalo kroginkrog živahno.

Solnce je začelo že na vsezgodaj pripekati. Trte so klonile široka peresa, da ščitijo prosojne jagode pred žgočimi žarki. Tičji zbori so peli jutranjo pesem. Tu je vrabec, škrjanec, tam lastovka, kos. Vse, kakor pri nas. A nekaj je bilo novega zame, kar se ne vidi drugje nego v Italiji.

Italija je dežela oslov. — Na celem potu nisem videl druge živali nego osle. In na njih čepijo stare babe, otroci, suhi kmetje z bledoličnim obrazom. Majhen osliček, a tovara toliko, da se bog usmili. Med tovorom sedi star dedec in neusmiljeno biča po suhih rebrih. Jav, jav, kriči nanj in že je pala palica po plečih in stegnih. Osliček se ne zmeni, malo zamiga z ušesi, a niti za sekundo ne požuri svojega koraka. Zato pa iztrese zjutraj in zvečer svojo žalost, kajti na vseh koncih in krajih se razlega njihovo riganje, da odmeva po vsej dolini.

Solnce je pripekalo in mi dalo čutiti svojo moč. Sence nikjer ob cesti, pot je lil z mene, a tudi to je prenehalo, ker sem se s časom privadil vročine. Noge so dobile polagoma hitrejši tempo. Na hribu sva razgledala mesto s slikovito lego. To je Spoleto.

Zgodovinarjem je gotovo znano to mesto. Rimljani so ga imenovali: Spoletium. Sedaj šteje 10.000 prebivalcev. Pred davnim časom, leta 217. pr. Kr. je stal slavni vojskovodja Hanibal tu s svojo armado in ga oblegal zaman. Njegovi napadi so bili odbiti. Ta dogodek je uvekovečen na vratih, ki se imenujejo: Porta d' Annibale. Znamenit je tudi vodovod iz leta 604, ki še dandanes donaša v mesto pitno vodo. To mesto so razdejali Gotje, ko so vdrli v Italijo. Narzes ga je zopet sezidal. V mestu je sedež knezoškofa. Vrh hriba se ponosno dviga grad Castello La Rocca, ki ga je dal zgraditi Teodorik Veliki. (Dalje prihodnjič.)

svira „Slov. narodna godba“ iz Rovt. Vstopnina 1 K za osebo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Odbor Košanskega pevskega društva začel je svoje delovanje v novem letu z vso vnemo in vstrajnostjo. Nabavil je mnogo novih skladb ter sestavil lep načrt za svoje delovanje. Med drugim priredi 1 veselico v prid družbi sv. Cirila in Metoda, ter eno v prid Sokolskemu domu v Postojni itd. Gg. odborniki pa so darovali udom več časopisov, med temi 5 iztisov „Notranjca.“

Prostovoljno gas. društvo v Dol. Logatcu priredi plesno veselico v nedeljo dne 19. januarja 1908 v gostilniških prostorih hotela „Kramar“. Pri veselici bode sviralo tamburaško društvo „Sloga“ iz Dol. Logatca. Začetek točno ob 7. uri. Vstop za osebo 1 K. Za društvenike in njih družinske člane 50 vin. za osebo. Ker je čisti dohodek namenjen za nakup potrebnega gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Senožečah priredi v nedeljo dne 2. svečana 1908 veselico v restavraciji „Mlakar“. Vspored: 1. Tombola. 2. Ples. 3. Prosta zabava. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Ustop za osebo 1 K, obitelj 1 K 20 h. Ker je čisti dohodek namenjen za poplačilo dolga na gasilnem orodju, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Narodno bralno društvo v Knežaku ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 19. januarja ob 7. uri zvečer v društvenem prostoru z običajnim vsprememom. Po vsprememu prosta zabava.

Iz Zagorja. Gozdni lov je vzela v najem graščina Šneperk za znesek 300 K. — Tukajšnje gasilno društvo ni dobilo letos podpore. Zakaj, temu hočemo priti na dno! Tudi gasilno društvo v Ilirski Bistrici ni dobilo nič podpore; baje je temu vzrok tudi ista oseba, kakor pri nas!

Iz Grahovega pri Rakeku. Tukajšnja pošta se je podelila gdč. Završnik.

Iz Unca pri Rakeku. Slednjič smo dosegli, kar smo si zaželeli. Tu dobimo svojo pošto, ki je že razpisana.

Nogo si je zlomila 16letna delavčeva hči Ivana Korenčič v Postojni, ko je bežala pred svojo materjo in skočila skozi okno na cesto. Prepeljali so jo v deželno bolnico v Ljubljano.

Iz Poddrage se nam piše: Član tukajšnje kmetijske čitalnice gospod Jovan Semenič izročil je odboru 10 s cirilico tiskanih knjig, koje je blagodušno društvu podaril blag. gospod I. Hus lekarničar v Vipavi. Bodi na tem mestu izrečena gosp. darovatelju najtoplejša zahvala!*) — V decembru m. l. zborovala je čitalnica že svoj 40. občni zbor. Ta doba spričuje, kaj zamore tudi prosti kmeti sin, ako z razumom in čutom

*) Opomba uredništva: Svetujemo, da upošljete te knjige Simon Gregorčičevi čitalnici v Ljubljano, ki vam morda da slov. knjige zanje.

v društvu živi, da mu tako v vrsti neprekinjenih let postane iz roda v rod častna narodna tradicija. A da ni v javnosti govora o naši čitalnici, opravičuje nas to, da je vsa zamisel članov le v tem, kako bi se pomnožila društvena knjižnica, vedoč da je le prava knjiga glasnica k duševni svobodi in edino prava pot k narodnemu srcu. Njiva Jasnopoljanskega filozofa daje nam obilo krasnih plodov, a genij ruske moderne dviga nas do samobitnosti in odteguje našo pozornost od čisto glupega matadorstva tekočega časa. Čitalnica hrani v svoji knjižnici nad 900 knjig; polovica knjig pripada k leposlovnju, a ostala polovica deli se na poučni, znanstveni in nabožni del. To lepo število knjig nas opravičuje, kar nam krati čas in kraj, da nismo tako glasni na zunanje. Vendar pa hrepeneč zremo v čase nazaj, ko je tu učiteljeval in dvigal narodno pesem nepozabni in neumorni gosp. učitelj Vinko Krek. Prav kakor v Izrael tam kraj babeljskih vod težko čakamo, kdaj nam spet krepko zazveni sredi rodne vasi slovenska naša pesem. Zlata nada nam ne upada, z zimzelenom za klobukom naprej za čitalniškim smotrom! Član.

Trnovska čitalnica je priredila v nedeljo 5. t. m. prvo predpustno veselico v gostilni M. Ribariča. Čeprav se je veselica pričela za poskus v nenavadnem času že ob 4. uri popoldne, je bil obisk vendar dovoljen. Veselico je otvoril v primerni vezani besedi g. L. Oblak s pozdravnim nagovorom. Pevske točke so se izvajale vseskozi dobro pod vodstvom učitelja g. Lampreta. Pohvalno omenjam, da je prav umestno, da goji poleg umetnega petja tudi narodnost. — Predstavljala se je igra: Dva gospoda in en sluga. Gospoda Grdina je dobro pogodil g. Avg. Weit, ki nam je zlasti zaradi izborne maske ugajal (delo g. J. Perneta), istotako je častno rešil svojo nalogo gospod Prostin (g. I. Urbančič), ki je v nekaterih prizorih samega sebe prekosil. Imenovana gospoda kakor tudi ostali naj se le odvadijo prehitrega izgovarjanja. Kakor nalašč je vloga sluge Ivana prav primerna g. L. Oblaku. Njegovo neprisiljeno igranje je vsem ugajalo. Lahko trdimo, da je društvu čestitati, da je pridobilo tega nadarjenega mladeniča v svojo sredo, ker je porabna in delavna moč. Manjši vlogi gospe Pavline in služkinje Lizike sta bile v rokah gdč. Rozalije Hrvatine in gdč. Tončke Krainc. Obe sta prav dobro pogodili svoji vlogi in sta pokazali s svojim nastopom, da bodeta prav porabni moči. — Da pa je igra dobro uspela, je velika zasluga režiserja g. Rud. Valenčiča, ki je z njemu lastno pridnostjo vodil skušnjo in nadziral dela za novo postavljeno igranje. Kulise je napravil L. Oblak. Mnogo smeha je vzbudil komični prizor: Kmet in fotograf (A. Weit in L. Oblak), saj se je pa tudi kmet tako ugloobil v svojo vlogo, da ga je bilo veselje poslušati. Bodi vrlim sodelavkam in sodelavcem izrečena topla zahvala! — Druga veselica bo sredi prihodnjega meseca. Le tako krepko naprej.

Iz Drskovč pri Zagorju. Graščina Šneperk si je hotela vknjižiti lovsko pravico v našem gozdu. C. kr. okrajna sodnija v Ložu je vknjižbo dovolila, a opra-

vičenci so vložili po notarju vtok. Kakor čujemo, je vloženih že čez 600 vtokov. Za stvar se je zavzel tukajšnji krajevni odbor „kmetske stranke.“

Učitelj Bezek v Gočah nam je sklicuje se na znani § 19, poslal nezakonit popravek, ki ga pa lojalno po smislu doslovno priobčujemo: Ni res, da sem kar na svojo roko zaprl šolo, res pa je, da se je to zgodilo na odredbo c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni radi kužne bolezni. Ni res, da se ženska ročna dela niso poučevala redno, pouk pa se je pretrgal le za časa smrtne bolezni moje soproge. Ni res, da ne prihajam trezen v šolo, res je, da še nisem nikoli prišel tjakaj netrezen. Tako pripoveduje g. Bezeg.

Opomba uredništva: Mi sicer lojalno objavljamo doposlani nam popravek, a vzdržujemo kljub temu svojo trditev: 1. Učitelj Bezeg je svojelastno zaprl šolo na Gočah brez dovoljenja višje šolske oblasti. C. kr. okrajnega glavarstva namreč ne smatramo kot kompetentno v odločevanju šolskih zadev. Vzemimo pa, da je bilo isto opravičeno iz zdravstvenih ozirav, šolo zapreti, je ono to storilo še-le 7. decembra 1907, odlok je došel šolskemu vodstvu v roke kar najprej mogoče 8. decembra, a najbrže niti ne, ker je bila ta dan nedelja in se pisma ne dostavljajo, a šola je bila pa že 5. decembra zaprta. 2. Pouk ženskih ročnih del je bil nereden, ne le za časa bolezni g. učiteljice, ampak na splošno celo šolsko leto. 3. Ako je gospod učitelj pred šolskimi otroci vedno trezen ali ne, nočemo sedaj preiskovati; če bo pa hotel naše notice še vnaprej popravljati, mu bomo objavili pogovore šolskih otrok, ki bodo jasna priča o tem vprašanju.

Prosveta.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se zglašajo narodni davkoplačevalci. Naš narodni Rakek izkazuje rodoljubkinje in rodoljube: Lojzika Domicelj, Ana Kozlevčar, Lina Wessner, M. Domicelj, M. Brinšek, Pav. Češnik, Iv. Fatur, Fr. Gnezda, Fr. Gornik, Ant. Kozlevčar, Iv. Podboj, Ribarič, P. Repič, T. Schuller, L. Šebenikar, Lj. Ševar, O. Sriblich, St. Ustovič, Iv. Ulepič. — Mariborska nabiralna pola, katero je uposlal družbi trgovski sotrudnik g. Fr. Majer, izkazuje 22 častitih rodoljubov slovenskih: Fr. Majer, Št. Šuč, M. Stajnko, V. Berdajs, dr. Rosina, dr. Vl. Serneč, dr. Fl. Kukovec, Fr. Pišek, Iv. Šoštarič, dr. L. Poljanec, V. Bahovec, E. Veisel, V. Karba, Iv. Veras, dr. Lj. Pivko, dr. Medved, L. Koprivšek, dr. V. Kac, M. Reicher, Jos. Volčič, Iv. Košan, Fr. Bureš. — Rodoljubi z Rakeka so uposlali v ta namen vsoto 19 K, v Mariboru pa so plačali štirje narodnjaki narodni davek za pol leta naprej, vposlala se je vsota 42 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala tvrdka I. Drufovka v Gorici vsoto 38 K 20 h od prodanega ličila. — G. Fr. Ks. Stare je poslal družbi sv. Cirila in Metoda novoletno darilo 5 K v ime „Panorama Kosmorama“. To podjetje priporočamo.

Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda še niso izvršeni. Oglase za nje si pisarna beleži in naročilom ustreže takoj, ko prejme nabiralnike. Prispevki iz nabiralnikov naj se ob pošiljatvi vedno označajo kot taki, da je mogoča tozadevna evidenca, da bo vknjiženje jasno in jasni izkazi.

V korist družbi sv. Cirila in Metoda bode veselica dne 2. februarja v „Narodnem domu“ v Ljubljani vsekako znamenita — impozantna. Damskemu pripravljalnemu odboru se je pridružil tudi moški odbor. Posvetovanja in priprave se vrše, pa vse tako tajno, da ne morem poročati danes ničesar drugega nego to, da bo veselica presenetila vsakega udeleženca. Kadar izvem kaj izza kulis, objavim.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da pošilja mnogo častitih rodoljubov razne doneske družbi po poštno ček. položnicah, ne da bi naznanili, kakšen donesek je ta denar. — Ker družba stremi za tem, da se knjigovodstvo vodi kar najuzorneje, mogoče je le takrat pravilna in jasna uknjižba vseh družbinih prispevkov, če se natančni podatki dajejo o poslanih doneskih. Take notice bi bile: narodni kolek, — računski listki, — nabiralnik št., — koledar, — narodni davek, — razglednice itd., se naj označijo, kar na položnice. S tem bi se prihranilo knjigovodju tudi veliko časa, ker hitro najde kolono pošiljatelja! Rodoljubi, prosimo, uvažujte to!

Narodno gospodarstvo.

Kdaj dajemo prašičem turščico? Če dajemo prašičem preveč turščice, postane meso in mast slabjša; zato priporoča danski izvedenec Fris, naj se v zadnjih mesecih mesto turščice daje prašičem ječmen. Na Danskem so izvrševali poskuse poleti in pozimi ter dokazali, da ima turščica še slabše posledice v zimskem času.

Nove poštne znamke so že v prometu. Stare bodo veljavne le še do 31. marca 1908. Potem bo treba, če jih bo imel še kdo kaj v zalogi, jih zamenjati na pošti proti novim znamkam. To pa bo mogoče le do 31. julija 1908. Nove znamke so izdane v proslavo cesarjevega jubileja.

Po svetu.

Sodi iz papirja. Pred nedavnim časom so v Nemčiji prišli v rabo sodi iz papirja. Kakor kažejo poskusi, se ravno tako obnesejo kakor leseni.

Iznajditelj žveplenk. 4. decembra je preteklo 50 let, odkar je zatisnil oči iznajditelj žveplenk, I. Fr. Kamerer. Kamerer je bil rojen v Eningenu na Virtemberškem. Od njega izumljene žveplenke so še sedaj neizpremenjene v rabi.

Enajst dni prespal. V Klainzicendorfu na Nižje Avstrijskem je prišel 29. novembra hlapec Josip Šubert zvečer nekoliko vinjen domov, podal se na

skedenj in zaspal. Šele čez 11 dni so ga našli tam spečega. Obe nogi sta mu bili zmrznili. Peljali so ga v bolnico v Kornaiburg, kjer so mu morali nogi odrezati.

Čoln, ki se da zložiti. V Zagrebu sta hrvata Ferencina in Merzep izumila čoln, ki se da zložiti. Narejen je iz močnega platna, prostora je v njem za osem oseb. Lepo zložen je tako lahak, da ga lahko nosi ena sama oseba. Čoln vzbuja splošno zanimanje, posebno v vojaških krogih.

Zemljevid za zrakoplovce. Ker močni električni toki lahko postajajo nevarni neprevidnim zrakoplovcem, je sklenil francoski Aero klub de France izdati karte za zrakoplovce. V teh bo zaznamovana lega brzojavnih žic in drugih nevarnih zaprek, ob katere posebno ponoči lahko zadene balon.

Tožba proti laški kraljevski hiši. Nekdajna igralka Cesarina Herkolani toži laško kraljevsko hišo, za pripoznanje njenega 1884 leta rojenega sina kot pravega sina kralja Humberta. Advokat vladarske hiše Rosi, trdi, da nima igralka pravice za podporo, da so njene trditve popolnoma neosnovane.

Bogat berač. V Parizu so prijeli 71 letnega starčka, ki je živel že od mladih nog od beračenja. Pri njem so dobili 10.000 K v papirju, hranilno knjižico na 1600 K in 800 K v zlatu. Mož je vse to priberačil in prihranil, sam pravi, da je vse pridobil z napornim delom.

Nedelja v Nevjorku. V Nevjorku je prepovedano prirejati ob nedeljah veselice, predstave in koncerte, ki niso religioznega značaja. Podjetniki so si dosedaj pomagali s tem, da so prirejali takozvane sacred concerts (svete koncerte), kojih program pa ni bil vedno naslovu primeren, tudi posvetne reči so imenovali tako. Policija tega noče več trpeti in je izdala strogo zapoved, da ostanejo vsa gledališča, tudi nemška ob nedeljah zaprta; vse koncerte je odpovedala. Ogorčenje med priseljenci, zlasti med Nemci je veliko, domači prebivalci pa deloma podpirajo policijo.

Za dva milijona kron psov pogorelo. Najznamenitejši hlev za pse na svetu je bil Brookside-hlev v Ameriki, čigar posestnik je bil milijonar Jurij Grer. V njem je živel 2500 psov najplemenitejših pasmi. Od novega leta 1907 so bili ti psi 500 krat odlikovani na razstavah, posestnik je dobil 170 častnih diplomov za nje. Škoda znaša dva milijona kron, od vseh psov je ostal le eden, ki ob požaru ni bil v hlevu.

Za kratek čas.

Dobrohotnost. Gostilničar: „Denar lahko shranite pri nas!“ Gost: „To se mi ne zdi potrebno.“ Gostilničar: „Zakaj pa ne, saj ga morate tako pri nas pustiti.“

Opravičenje. „No, koliko ste pa zapisali za ta dobrodelni namen?“ „Nič, veste, že v šoli sem imel nezadostno v pisanji.“

Napačen svet. V nekem trgu sta stanovala v eniinisti hiši, a vsak v svojem nadstropju okrajni zdravnik in okrajni živinozdravnik. K obema so zahajali ljudje in iskali zdravniške pomoči. Živinozdravnik je moral prav pogosto dajati ljudem dobre svete in zapisovati zdravila, ne da bi pacienta videl. Vestno, na dolgo in široko je navadno kmete izpraševal in ko je kot skušen zdravnik vse slišal, je odločil dijagnozo in zapisal zdravila. On ni bil prijatelj velikega pisarenja in ni vodil nobenih posebnih zapiskov o svojih bolnikih; zanašal se je zgolj na svoj spomin. Nekega dne gre nekdo k okrajnemu zdravniku, katerega pa osebno ni poznal. Vstopivši v hišo vpraša deklo po gospodu zdravniku in ona mu pokaže stanovanje svojega gospodarja. On vstopi in prične tožiti, da ni nič boljši, da ji zdravila, katere so ji dali niso nič pomagale, da vedno leži itd. Živinozdravnik posluša in premišljuje, kdaj je bil mož pri njem in kakšna zdravila mu je zapisal, a ni se mogel spominjati. Ker je kmetič vedno le o nji govoril, je živinozdravnik slutil, da utegne to biti kaka krava ali telica. Vprašati pa le ni hotel, da bi ga kmet ne imel za pozabljenca. Konečno pravi kmet: „vedno je slabši in skoraj nimam upanja, da bo ozdravela. Kaj mi svetujete gospod zdravnik?“ — Živinozdravnik pride v zadrego in vpraša: „Je-li še dobro rejena?“ — „O kumerna še ni.“ — „No potem je najboljšo, če jo zakoljete, bodete imeli najmanj škode.“ — Za božjo voljo, gospod, kje so z glavo, kaj da svojo ženo bom klal?

Loterijske številke.

Brno, 15. januarja	35	84	33	59	16
Dunaj, 11. januarja	51	2	76	52	85

Kašelj! 5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

Kaiser-jeve

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoji 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Prodajam iz proste roke

krasen jelkov gozd,

oddaljen pol ure od železniške postaje.

Nahaja se v njem približno 3300 dreves, debelost in dolgost različna. Cena po dogovoru.

Kupci naj se pismeno ali ustmeno najdalje do konca januarja zglase pri lastniku

Fran Krainer, trg. in posestnik v Postojni.

„Trgovsko-obrtna zadruga v Ljubljani“ registrirana zadruga z omejenim jamstvom

naznanja, da je pričela poslovati dne 2. januarija 1908.

Zadružni prostori: Sodnijske ulice št. 3, v hiši dr. Pirca.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 $\frac{1}{2}$ %; rentni davek plača zadruga sama.

Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico.

Daje posojila: proti menici oziroma zadolžnici na odplačila, na vrednostne papirje, na zadružne deleže, na blago, na knjižne terjatve, na hipoteke.

Eskoptira trgovske menice.

Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča.

Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobijo bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldan od 9. do 12. ure, popoldan od 3. do 5. ure.

Prsni sirup

proti prehlajenju, kašlju, hripavosti in prsnim bolečinam 1 stekl. z rab. nav. 1 K 40 vin. — Prsni čaj 1 zavoj 50 vin. — Sok

proti oslovskega kašlju za otroke 1 stekl. 70 vin. — Mazilo proti trganju in revmatizmu 1 stekl. 1 K. — Mazilo proti ozebkom 1 lonček 70 vin. — Čisto ribje olje 1 stekl. 1 K.

Razpošilja vsak dan po pošti

lekarna pri Mariji pomočnici v Vipavi.

Kovaškega pomočnika

sprejme takoj

ANDREJ MARINČIČ, kovaški mojster

Zagorje—Št. Peter na Krasu.

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba. Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Svetovnoznana postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Pozor!!

Pozor!!

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril popolno urejeno trgovino s travnimi in deteljnimi semeni, ki stoji pod strokovnim nadzorstvom g. V. Rohrmanna, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
===== dopoludne. =====

☉☉☉

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 $\frac{1}{2}$ % in amortizaciji najmanj 1 $\frac{1}{2}$ %, na osobni kredit po 6 %.

☉☉☉

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.